

գաբնակութեան այդ հին որրամը շրջապատվում է երկաթուղային օգակով։ Դապատանցին, որ սկսել է իր լեռներից իջնել տափարակը և այնտեղ զբաղվել ընդարձակ տնաեսութեամբ, այսուհետեւ պէտք է աշխատի այդ կուլտուրական նոր ճանապարհով առաջ գնալ և միանալով իր շրջապատող հարևանների հետ՝ պատրաստինել ընդհանուր քաղաքացիական և քաղաքակրթական կեանքի։

մար ամենեին անծանօթ և խորթ մի թիւրքիայի վրա միջազգային ճնշում գոընդհանուր քաղաքակրթական նորատար նա յիշեցնում է բազմաթիւ գելպէեր, բօպան պաշտպան է հանդիսացել այս ճնշված ազգին և ստիգել է յարգել և ցանկութիւնը՝ և բեֆօրմներ մայցնել։

Երրորդ գրքոյկը պարունակում է իր նաւոր ուսւա գրադ Օլգա Նօվիկովայի՝ յ

Աւրեմն երկու տարրուց յետոյ կարսի և Ալեքսանդրօպօլի բնակիչը կարող է երկաթուղային գծով հանգիստ և ապահով ճանապարհորդել անընդհատ կերպով մինչև Պետերբուրգ, մինչև Բերլին, Վիեննա, Պարիզ և Եվրոպայի ցամաքի այլ տեղերը։ Եւ անկասկած, այդ հալորդակցութիւնը կունենայ իր բարերար հետևանքները մեր կեանքի վրա։

Ոտուսատանի և Անգլիայի շահերի համեմ թեան մասին արենելեան խնդրում։ Այդ մասին կը խօսենք մի ուրիշ, անգամ։

ՆԱՄԱԿ ՀԻՆ-ՆԱԽԻԶԵՒԱՆԻՑ
Մարտի

U U S t T U q R U h P h h T

„Political Papers for the people“ №№ 1—5. Edited by
W. T. Stead. London. 1896.

Անզլիական հշանաւոր գրող Ստեփ, որը յայտնի
է իր բազմաթիւ ժողովրդական հրատարակու-
թիւններով, սկսել է անցեալ տարվանից և մի
նոր սերիա, որին տուել է «Քաղաքական գըր-
քոյկներ ժողովրդի համար» անունը: Այդ գըր-
քոյկներից մինչև այժմ լոյս են տեսել հինգը:
Նրանցից երեքը վերաբերում են արեելեան
խնդրին, իսկ մնացած երկուսը Ամերիկայի դաշ-
նակցութեան և Անգլիայի արդինաբերութեան
ինդիրներին:

Առաջին գրքոյի մէջ, որ կրում է «The haunting Horrors in Armenia» վերնագիրը, Ստէդ ծանօթացնում է անգլիական ընժեղույներին հայերի և նրանց հայրենիքի հետ և ապա սպատմում է այն սարսափելի կոսորտածները, որ տեղի ունեցան օսմանեան պետութեան զանազան տեղերում: Ստէդ յայտնում է, որ հայերի սպաշտապանութեան խնդիրը չատ հին ժամանակներից է դրված Եւրոպայի առաջ. դեռ Անգլիայի թագաւոր Էզզուարդ III 1360 թւականին զբաղված էր այդ խնդրով, բայց ժամանակները աննալասաւ էին հայերի համար և նրանք ստիպված էին լուս ու մունջ տանել քիւրդերի և ուրիշ վայրենի ցեղերի գաղանութիւնները մինչև մեր օուերը, երբ մահմետական ամբոխը իր ղեկավարուերի հետ միասին հրատարակեց ջնջման պկրունքը թիւրքիայի սահմաններում: Ստէդ ժամանակութեամբ է խօսում այն ջանքերի մայն, որ անում էր Ուուսատանը քսան տարի սրադից առաջ հայերի օգտին և որոնց իրագործումը անազարեցին Եւրոպական միւս պետութիւնները՝ Անգլիայի հետ միասին:

Երկրորդ գրքոյի մէջ՝ որ կրում է «The assassin» վերնագիրը, Ստէդ Կամենում է ասլառուցանել, որ եւրօպական պետութիւնների հա-

Թէ ինչն էր սախլում քարգուզարի քարտուզարին այդ հեռագիրը տալու Ղաշա-Խաղին, այսատքութեան կարիք չը կայ պարսկաստանիների համար, բայց երկրին անծանօթները են կարող զաշակել, թէ ինչումն է դարձի էուժիւնը։ Ղաշա-Խաղը, որ Հռօմի պրոսպագնդայի մի խորամանկ աշակերտ է, իր ժողովրդի և իր գուտի համար շահել է ամսական հինգ-տասը և ուման ոռջկով այդ քարտուզարի սիրտը, ու ով պարտաւորեցրել է վերջինիս անընդհատ և լարբերաբար զեկուցումներ տալ նրան Ատրատականի նշանաւոր անցքերի և դարձիչների— առայողների բռնած ընթացքի մասին։ Ոչտպ է իտենալ, որ այսպիսի ծառայողները ոռջկի են ստանում պետութիւնից, կողմնակի և կառուտաներով (Ղաշառը) են ապրում։

Թէ այդ տեսակ նրկուրդական և ստորին ծառա-
ղոները ինչպիսի ասնձարձակ գործեր են տես-
ում, իբրև ապացոյց պատմենք հենց Խռ ա-
ռօվա գիւղի ծախելու մանրամասնութիւննե-
ց, որից ըսթերցող կարող է մակաբերել շատ
ան: Խոսրովա գիւղը, երբ ածուրդի էր զրված,
աւրիպի սեղանաւորները երկու հազար վեց
արիւր թումանից աւելի չեն ուզում վճարել
յդ միջոցին քարգուզարի քարտուղարը իր
լաշտօնակիցներից մէկի միջոցով զիմեց Դպի-
ի-Սալթանէին, որի միջոցով ծախվաւմ էր գիւ-

Գաւառապետ պ. Ալավոշինսկի, գլ
զորդին, ասաց. «Զեղ արդէն յայտնի
ցեալ տարվանից վճռ ված է Գևանդա
անել քաղաքի աղքատ դասակարգի հ
նրանք ձրի բժշկական օգնութիւններ
կը ստանամ: Շատ դէպքերում մեր քա
մեզ զահեր է տալիս զանազան հիւան

նշանածք ների, որոնք չեն լինի, եթէ գոյութեածքը նար հիւանդանու և նրանու ռժկվականն

մատակարգին: Այսօրան յամանակ
աշխատում էր հարկաւոր միջոցները
պատրաստել. այժմ տհա ամեն բան
է և այսօրվանից աղքատ դասակարգի
նոցը բացված է համարվում: Ուրեմն կ
երիտասարդ կայորը, ուռումա...» Հան
ները «ուսուա» գոչեցին, իսկ զինւորա
ժշտական խումբը նուազեց ուսաց
հիմքը: Ապա իր խօսքը ուղղելով թու

բակութեանը, գաւառապետը նուելացրե
եմ զիմում առանձնապէս թուրք հոգ
նութիւն, յարգելի Պաղի և մօլլաներ,
եմ ձեզանից քարոզեցէք ձեր ժողովրդ
կացրէք նրան այսպիսի օգտակար հի
թեան կարեորաթիւնը. հայերին ես ո
նեմ ասելու, որովհետեւ նրանք շատ
կանում են և, առանց ուրիշի յոր
հէնց իրանք են ձգում նմանօրինակ
աջողութեան համար. իսկ թուրքերը
մից, ինչպէս ամենըդ զիտէք, յետ են
Ռւսափի խնդրում եմ ձեզանից, թուրք
կաններ, հասկացրէք որ ծուռը քացար

նկան
մու-
ունց
ցան
սպա
սմբ:
սեց:
ուից
սեր,
կար
ու

ներ չը տան այս հիմնարկութեանը, կ
խական դիտամներ չը նկատեն, յորքոր
աղքատ զասակարգի հիւանդները առաջ
վելու զիմնն հիւանդանց և հարկաւո
թիւն ստանան: «Մեր շարի աթը յա
զին, ոչ մի արգելք չէ դնում—ընդհա
նպաստում է ամեն մի միջոցի, որ բ
կամ առաջապահական բնաւորութիւն է
Հանդէսը վերջացաւ ուրախութեան
ներով սրբ յետոյ շատերը հրափրւեց
պարային աւագի տաւնո հիւրասիրեւու...

ՆԱՄԱԿ ԱԼՔԲՍԱՆԴՐՈԳՈԼԻՑ

Մարտի
վերջին տարիներս թէ մասնաւոր մ
թէ բարեգործական ընկերութիւնը փո-
րին Ալեքսանդրօպոլսւմ զրադարձն-ընթե
բաց անել. բայց, գֆբաղդաբար, բոլոր Կ
էլ անաջող հետեւանք ունեցան և մինչև
մեր քաղաքը չունի ոչ զրադարձն և ոչ
ցարձն;—Քաղաքացին կլուրը միակ տեղի
ստացվաւմ են զանազան պարբերական
րակութիւններ և որանու քալաքացիները
են մուտք ունենալ, թէև ոչ բոլորը:

Այս գիւղերի հետ ծախվում էին առաջ Հաւթուան և Սաւրա հայաբնակ գլուխը Թաւրի իշխան տարած վելուն պիտի

ան- սալմաստեցիները հեռագրով ի մայրին
մից ճնշդավայրերը և ուղեցին հետեւ Պա-
ռմ զին և իրանց զիւշերը առնել իրանց ժ-
տո- անտառվա Ուժ-տասն օրից զիւշացիների
հե- գամմաւորները եկան թաւրիզ և դիմեցին
րիչ այլ դռներու Հաւթուանցիք բանակցեցին Ե-
մայ թուանը երեք հագար երկու հարիւր թ-
րեք ժնելու խօսք տուին, բայց միջնորդներ
Ա-ա- ընկոմն և գործը խառնեցին Մի քանի
նետ սագէտ-քաղաքագէտներ իրանց արշինով չ-
րիք ամեն գործ, ասուած էին, թէ աւելորդ է այդը
առա- մաստաւ և ունեւ ուս ուս սպահնեաւ ուս ուս

սարտալ և գնուղ զիւղը, որովհետեւ գլուղի է
աշխարհկան չորս-հինգ հարիւր թումանն է,
երեք հազար հինգ հարիւր թումանը ամեն
երեք շահնիվ մի տրասով (18—24⁰
բեկան կարող է բերել եօթ ութ հարիւր
ման: Բացի այս, ասում էին, կառավարու
աշխարհի պետական հարկը հազար
թումանից կարող է բարձրացնել մինչև
հինգ հարիւր թուման, որով զիւղացիք, ի
թուման զիւղի գնելու փողը կը կորցնե
ատարեկան դարձեալ նախկին հարկերից
անը շատ կը վճարեն: Որովհետեւ այդ խորհր
հաւ ներին ձայնակցում և նախագահում էր թ
առաջնորդը, զիւղացիք ել չեն ուղղում
ի կանխիկ գրամը գրապահներից դաւրս հան
պատճառով Հաւթումանը ձեռքից բաց թու

կը անդ ժողովի գրադարանն էլ կատարեալ անհոգութեան
է մասնված, ուստի և չէ կարող բաւականու-
թիւն տալ ընթերցասէր հասարակութեանը: Գլո-
ւար, ուր քերի թիւը 500-ից աւելի չէ: Չը կան շատ կա-
միկական գրուածքներ, չը կայ ոչ մի հայերէն
գիրք, թէև անդամների մեծ մասը հայեր են:
Պարբերական հրատարակութիւնների ընտրու-
թիւնն էլ շատ անաջող է. ի թիւս այլոց ստաց-
վում են մի քանի բոլորովին չը կարդացվող
լրագիրներ և ամսագիրներ, որոնց փոխարէն
կարելի էր ստանալ աւելի հետաքրքիր հրատա-
րակութիւններ, ինչպէս են, օրինակ՝ «С.-Петербург-
скія Вѣдомости» և «Биржев. Вѣдомости»
«Міръ Божій», և այլն...բայց «Հաւ է ուշ, քան
երբէք», ասում է առաջը, ուստի անհրաժեշտ է
գէթ այժմ մի սրոշ գումար յատկացնել և
ձեռնհաս մարդկանց խորհրդով հարստացնել
գրադարանը նորանոր գրքերով և պարբերական
հրատարակութիւններով:

Հաստատ աղբիւրից լուսմ ենք, որ մեր գաւառապետ ալ. Ստավրչանսկի տեղափոխվում է Քոթայիկ՝ ժամդարմի պօլիովեհիկի պաշտօնով։
Մարտի 23 ին Բարեգործական ընկերութեան ընդհանուր ժողովն էր, որին մասնակցում էին միայն 31 անդամներ։ Աշխարհական անդամների թւում ներկայ էր նաև մեր յաջորդ Յուլիաննէս փարդապետ Շիրակոսնի, որը առհասարակ իր գեմքը շատ քիչ է ցոյց տալիս ժողովրդին։ Ժողովի սկզբում հաշուետեսները ներկայացրին իրանց զեկուցումը անցեալ տարեցրջանի հաշիւների մասին, որը և երկար ու անհամ վիճաբա-

Նախուակին նիւթեան նիւթ գարձաւ և շատերի արդարացի ճանձրովիթը շարժեց։ Դրանից յետոյ բննվեց պ. գաւառաւալեափի առաջարկութիւնը ձրի ճաշարան բանալու մասին (Ժանտավասի սլատօնով)։ Բայց սրովին ժամանակակից կովկաս մուտք չէ գործել և առ այժմ ճաշարանի կարիք չէ զգացում, ուստի ժամանակվը այդ հարցը յետաձգեց անորոշ ժամանակով և վարչութեանը յանձնարարեց նախապէս անհրաժեշտ նիւթական միջոց։ Ների մասին մտածել և հոգ տանել։

Թէ մեր յաջորդ Յովհաննէս վարդապետ Շիրակունին «աչ յօրինակ այլոց» ստանում է 1000 ր. ուոճիկ և բաւականաշափ «Վարիցորեն», բայց գարձեալ ոչինչ չէ անում և ոչնչով չէ հետաքրքրում։ Մի քանի հարիւր ստորագրութեամբ ինդիր է պատրաստված, որով ալէքսանդրովոլոցիները խնդրում են վեհափառ կաթողիկոսից՝ պաշտել իրանց այդ թմրած ու թմրեցնող հովանից։ Երեանի նահանգապետը 1056 ր. փող և 300 կառը շոր է ուղարկել մեր գաւառաւալեափն՝ որպէս զի նա մի քանի բանիմաց քաղաքացիների հետ խորհրդակցելով՝ բաժանէ հայ գաղթական-ներն։ Թէ ուղարկած և և Աւ ուստի առաջ այսպէս

աստա- ներին։ Թէ քաղաքում և թէ գաւառում ապրող
լարող գաղթականների թիւը 1500 էց աւելի է...
սկայն Քաղաքացի

լմաս-
զերը: յերը և թաւրիզի Պալա թաղի թալապետը
գնեց այդ զիւղը, որի Պաթալան (կալուածագիրը)
զրլեց չորս հազար երեք հարիւր թուժանի:
Այս բանը կատարվեց 1894 թւականին:

Խաս-
ովրդի Մահլամցիք էլ թէն ցանկանում էին զնել ի-
րանց զիւղը բայց որպէսեան Մահլամում թուր-
պատ-
այլ և ըերը երեք չորս անդամ աւելի շատ են, քան թէ
հայերը, ուստի չէին կարող հայ տէրերը տիրա-
պեան գիւղը, մանաւանդ երբ նկատեցին, որ
զուտ չորս-հինգ հարիւր տաճն հայաբնակ հաւ-
մէջ թուանցիները թողին իրանց գիւղը թուրքի ձեռ-
նաե-
իելով բաւմ, նրանք էլ յետ կանգնեցին իրանց մտադ-
րասթիւնից: Այդ գիւղն էլ գնեցին Մուսաշար-
դովիչն՝ քարգուղարը (արտաքին գործերի մի-
նիսուան մեջն Ատամանականի ներկայացնելու)

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Pro domo sua

Երևան, մարտի 24 ին *).

«Երկու խելքը մէկից լաւ է», ասում է ոռուը
«Նրանք, գրում է Շիլէրը որոշ մարդկանց մա-
սին, չով-ջոկ խելօք են, բայց միասին՝ յիմար»:
Ո՞րն է ձիչք՝ ժողովրդի տոածը, թէ Շիլէրի
էպիգրամման: Երկուսն էլ ձիչք են: Մարդ-
կանց խոսմբը միշտ կամ բարձր է իրան կազ-
մող անհատներից կամ ստորև: Առհասարակ նա-
բարձր է, և այդ է առաջադիմութեան գրաւա-
կանը, յաճախ նա ստոր է, և այդ է մարդկանց
դժբաղգոթիւնը:

Ամենից առաջ ընթերցողներից ամեն կերպէտք է ծածկել, որ ես գրել եմ, թէ «Ես ամերահաւատների թւում չեմ»: Ուրեմն այդ հասուածից պէտք է այնպէս գեն գցել այդ նախագասութիւնը, որ հետքն անդամ չը մնայ: Այդիսով մենք ի հարկէ կ եղ ծումն արած լինենք, բայց մենք հօ բարոյապէս աւելի հսկուած չենք, բան Շօպենհաուուէրի յիշած անդլից ցին, որ ասում էր թէ ինքը այնքան միջոց չունի, որ խիզճ ասված բանի նման թանգ բառածի:

Համիճեալ «մի քան իսների» հետ Այդ
հեշտ է, միայն թէ սկզբ է առանձին-առանձին
կուել այդ երկու թշնամիների հետ առաջ մ
կին ոչնչացնել, յետոյ միւսին: Սկսենք առաջի
«մի քանիսից»: Նա այն նախագասութիւնի
դուրս է, որտեղ պ. Յովհաննիսեանը գործ է ո
ծել վատահութիւն բառը, բաւական է ուրեմն
վերցնել միայն այդ նախագասութիւնը. և այ
«մի քանիսի» հետքն էլ կը կորչի: Բայց բնչչի
առաջ բերենք այդ նախագասութիւնը. ինչ կա
սի ընթերցողը, եթէ կարգայ՝ «որովհետո վը
տահութիւն չունեին վարչութեան անդամների
մի քանիսի վրա.» չ՞ որ կը հարցնի՝ ուր է այ
նախագասութեան ենթական, ովքեր վատահու
թիւն չունեին: Որ այզպէս է, բերենք այդ նա
խագասութիւնը, մի քիչ վատենք, վերջին «մի
քանիսը» յինենք ենթակայ ու առաջինից աղաս
վենք. եկեք չակերտաների մէջ գրենք՝ «որովհե
տո վարչութեան մի քանի անդամները վատա
հութիւն չեն վայելում» (№ 19). Թող ընթեր

յուղները կարծեն, թէ պ. Յովհաննիսեանը գրե
է, թէ մեղնից մի քանիսը վստահութիւն չե
վայելում առ հասարակ և ոչ թէ երեկոյթի
կազմով անձինքներից մի քանիսի կողմէից
Դրան կասեն աղաւառումն, սատ և եղած

վասն զանոն աղաւաղին մ, բայց կեղծ
ման առաջ որ կանգ չառանք, աղաւաղումից
վախենալը յիմարութիւն է. դուք աւելի լաւ է
խորհուրդ տռւէք, թէ ինչպէս գոլորշիացնենք
վերջին «մի քանիսը»: Դրա համար էլ հնարք
կը գանվի: Ոչտաք է միայն մի քիչ համարձակ
լինել: «Մի քանի», Բնչ կը նշանակի իսկապէտ
մի քանի. շատ անորոշ բան, մենք հինգ ենք
բայց որ հարիւր լինէինք, հինգ անդամի մասին
էլ կասեին մի քանի. կը նշանակի մի քանի
մի և նոյն է թէ հինգ, ուրեմն զրենք. «Պ
Յովիաննիսեան ասում է, «վարչութեան անդամ
ներից մի քանիսը վատահաւթիւն չեն վայելում»
երեխ նա ըս գիտէ թէ վարչութեան անդամները
քանի հոգի են: Արանք հինգ հոգի են, որոնցից
եթէ մէկը, երկուսը կամ երեքը անվատահետի
լինէին, կարող էր ասել՝ «մէկն եղանակ է

ՆԵՐԲԻՆ ԼՈՒՄԵՐ

թիւններ հայ որքերի խնամատարության մասին, կ. Պօլսի լրագիրներից. «Էլզրը Սրբազնության մը բացերէ է, ուր առ կը պատապարէ 40 հայ որբեր երկու սեռէ, լորովին անտէրունչ: Որբերս թիւն 120-ի պարձրացնէ եղեր, եթէ իր սպասուծ օդնութեանը համար համարին: Գերմանական կարմիր լրաբեզրծական մարմնոյն կողմանէ երեք գործ կալ վետրվարի երկրարդ շաբթաւն խարբ հասեր են: Անոնց մին խարբերդ ոլիտի մերկորդը Բալու կերթայ, երրորդը՝ Զարսանձ կողմերը, միսիօնարաց առաջնորդութեամբ բեր խնամելու Արաբերիի բողոքականաց քաղցը 40 հայ որբ խնամելու համար որբանոց հաստատելու արտօնութիւն ստացեր է Խարբերի միսիօնարներէն: Սկսվախացի Օր. Ճեյն Ճեյ Սկովտիոյ մէջ նախատամատոյց ընկերութեամբ մը ներկայացուցիչն է, և Զուիցերիացի Պր. Լառլա Ֆավու որ Զուիցերիոյ մէջ մարդասիրակ հաստատութեան մը ներկայացուցիչն է, անց շաբթու Պարտիզակ զացեր են՝ որբանոցներ հատելու համար համի, և պէտք եղած ուսումն սիրութիւններն ընելավ, քանի մը օրերէ յեմեկներ են:

Մեր այգետէրերի ուշադրութիւնն ենք դա
նում հետեւալի վրա:—Թիֆլիսում սկսել
ծախել մի նոր գործիք խաղողի վազերը արջ
պալ սրբկելու համար, որն աւելի յարմար
գործածութեան համար, քան մինչեւ այժմ
դածները: Գործիքի անունն է «սիփօնիա»: Կ
կասեան Գիւղատնտեսական ընկերութեան կ
մից ընտրված մի յատուկ յանձնաժողով նոր
փորձեց այդ գործիքը և գտաւ շատ նպատակ
յարմար: Մեր այգետքրծները կարող են
գործիքները ձեռք բերել Գիւղատնտեսական
կերութեան միջոցով:

Այս շաբաթի վերջանալու են իտալական խոսքերային ներկայացումները Թիֆլիսում։ Զակից յետոյ արդունական թատրոնում պէտք սկսվեն գրամմատի ական ներկայացումներ հասարակութեան լաւ ծանօթ չնորհալի ամիս ալ Լիւդվիգօվի զեկավարութեամբ։

թէհրանի ուստաց զեսպան Բիւցօվ մար
26-ին թէհրանից վերադարձաւ Պետերբուրգ:

ԵՐԵՒԱՆԻ Նահանգից ճագործում են. «Ս
տարի զարնան դանքսերը և գիշատնտեսակի

պարսպմոնքները ուշ կը սկսվին, որովհե
ձինը մի քանի տեղերում գեռ նոր է հալվ
Շատ թանգ են անասունների կերպակուրը՝ խո
և դարմանը»:

ՆՈՐ-ԲԱՅԱԶԵՏԻՑ մեզ գրում են. «Մար
26-ին մեր գաւառապետը մի քանի քաղաքաց
ների ներկայութեամբ բաժանեց այստեղ ապա
տանած զաղթականներին 50 կտոր հագուս
տը ստացվել էր կառավարչապետի դիւնաս
նից: Պ. գաւառապետը յայտնեց, թէ այդ շրե
Նոր-Եսմինջեանի հայուհիների նուէրն է: Ա.
տեղ գաղթականները երեք ընտանիք են, բա
կացած 15 հոգուց: Պէտք է խստավանել, որ տ
ղայիք շատ անտարբեր գտնվեցին դէպի գա
թականները:»

ՎԵՐԻՆ-ԱՂԴԱՆԻՑ մեղ գրում են. «Մարտ
29-ի գիշերը մեր գիտացի Գօվլաթբէգեանց
գամը այրվեց՝ մէջն ունենալով 14 եղջիւրաւ
ապրանք: Վնասը, տանուտելի կազմած արձա
նագրութեան համաձայն, հասնում է 500 բու
լու: Գնխ առօր և միխթարականն այն է:

գիւղացիները հետեւեալ օրը Խողովարութիւն սկսեցին մնասվածին օգնելու համար, այստե-

եան որտեղ նրանք հաւաքվելով լօսիօ են խաղում և
մէջ դատարկախօսութեամբ պարապում։ Ճշմարիտ,
ոչէն երբ պէտք է հասկանան մեր տիկինները, որ
բացի լօսիօ խաղալուց և միմեանց բամբառելուց
կան ուրիշ բարձր գուարձութիւններ»

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍԱԿԹԻՒՆ

ՎԵՐՁԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆԵՐ

«Berliner Tageblatt» լրագրի կ. Պոլսի թղթ-
թակիցը հեռագրում է մարտի 25-ից. «Ես պաշ-
տօնական տեղեկութիւններ ունեմ Թօքատում
տեղի ունեցած բանութիւնների մասին: Թիւրք
ժողովուրդը իրան անքիծ (?) է պահել, իսկ յար-
ձակման մասնակցել են միայն քիւրդերը:
Անկարգութիւնների օրը, չորս ժամվայ ընթաց-
քում, հեռագիրների անընդհատ փոխանակու-
թիւն է եղել Թօքատի իշխանութիւնների և
նեղըզ-Քեօսկի մէջ: Արայում, Սիվասից ոչ հե-
ռու, նոյն օրը նոյնպէս աննշան անկարգութիւն-
ներ են աեղի ունեցել: Լուրեր են պտըտում
նաև Զմիւռնիայում տեղի ունեցած անկարգու-
թիւնների մասին: Այդտեղ նորից սարսափ է
տիրում»:

պատ զաց այս քանի օրերը, պարունակում է իր մէջ այն
ո է գոկումնները, որոնք վերաբերում են 1895
ե- և 1896 թ. Հայաստանում տեղի ունեցած ան-
ովլ կարգութիւններին։ Ամենից առաջ դրված է Կ.
ողու Պոլսի ֆրանսիական գեսապան կամքօնի հեռագի-
րը, որ ուղարկված է 1895 թ. հոկտեմբերին և
ա- վերաբերվում է Տրապիզոնում այդ ժամանակ
այդ տեղի ունեցած գաղանութիւններին։ Յետոյ գա-
ըն- լիս են երօսական հրապառութերի տեղեկագիր-
ները Էրզրումի, Դիարբերքիրի, Սիրիաի, Մալա-
թայի, Ուրֆայի, Զէյթունի, Մերսինի, Ակրէսի և
ա- կեսարիայի գաղանութիւններին։ 1895 թ. գեկ-
տի- տեմբերի 21-ին հանգուցեալ իշխան Լօբանով-
է բոստովսկիյ ուղարկեց սուլթանին մի յիշատա-
կագիր, որի մէջ իրան յայտարարեց պետութիւն-
ուրի միահամուռ միջազների հակառակորու։

ՅՈՅՆ ՀԱՐՈՒԻՍՆԵՐ

Ինչպէս յայտնի է, Յունաստանի գրտթիւնը
ֆինանսական կողմից շատ անհամանձելի է:
Բայց եթէ նա չէ յուսահատվում, դրա պատճառը
պէտք է մասամբ որոնել այն զօրեղ աջակցութեան
մէջ, որ ցոյց նն տալիս իրանց մայր հայրենիքին
յոյն գաղթականները և զրամատէրելը: Ցոյն
հարուստները ոչ թէ հազարներով, տասնեակ,
հարիւր հազարներով, այլ միլիոններով են օդ-
նում ազգային գործին: Նորերս, ինչպէս հազար-
դեցին լրագիրները, յոյն վաճառական Ավերօվ
նուիրել է կրետական գործի համար 50 միլիոն: Ավերօվ սկզբում՝ եղիսլամական խէջիլ խզմայիլ
վաշայի մօտ կենսական մթերքների մատա-
կարար էր: Հետզհետէ կալուածներ և հարստու-
թիւն ձեռք բերելով Եղիսլամում, նա առևտուր
սկսեց Հնդկաստանի և Անգլիայի հետ: Ներկա-
յումն նրա հարստութիւնը համառմ է 100 մի-
լիոն գրախմի: Նա հէնց սկզբից բարեգործ հան-
դիսացաւ. և իր բարեգործական գործունէութիւ-
նը սկսեց նրանից, որ զարգարեց իր ծննդավայր
Մեցոկո գիւղը, ապա հիմնեց Աթէնքում մի քա-
նի բարեգործական ընկերութիւններ, զպրոցներ
և պօլիտեխնիսական ուսումնարան: Իր առաստա-
ծեռն նուէրներով նա շատ նպաստեց Յունաս-
տանի քաղաքական և կուլտուրական կեանքի
զարգացման, բայց նրա անունը հոչակից մա-
նաւանդ, երբ յանձն առաւ վերականգնել յունա-
կան հին սթագիօնը—օլիմպիական խաղերի աս-
պարէզը: Իր կարաղութեան կէսը զոհելով այժմ
աղջային դատի պաշտպանութեան համար, մնա-
ցածն էլ նա կտակել է յոյն աղջին և այդ պատ-
ճառով յայն ժողովաւրդը դեռ նրա կենդանու-
թեամբ արձան է կանգնեցրել նրան Աթէնքում:

(*) Այս սպասարկանը ուշացըի, որովհետեւ սպասում էին, որ կայանայ Բարելի գործական ընկերութեան տեղի նվազվելի այն ժողովում, որի մէջ պէտք է կարդացնիք և քննովիք վերասասուգիչ յանձնաժողովի կենտրոնացումը և որից ժամանակ պէտք է պարզվին շատ հարցերը, որոնք կապ ունեն այս բանակառիք հետո: Այդ ժողովը կայացաւ մարտի 16-ին և շարունակակառ մարտի 23-ին:

